

För kännedom:
Kommunfullmäktige
Partiernas gruppledare
Kommunstyrelsen

Socialnämnden

Granskning av åtgärder med anledning av ej verkställda beslut enligt SoL

På uppdrag av Luleå kommuns revisorer har KPMG fått i uppdrag att översiktligt granska kommunens åtgärder med anledning av så kallade ej verkställda beslut enligt Socialtjänstlagen, SoL.

Syftet med granskning är att bedöma om kommunens arbete med att verkställa beslut enligt SoL fungerar ändamålsenligt.

Socialnämnden har följt upp ej verkställda beslut vid varje kvartal där det även bifogats en "individbilaga" där typ av bistånd, datum för gynnande beslut samt anledning till varför det inte har verkställts framgår. Vi kan däremot konstatera att det inte i samtliga fall framkommer varför besluten inte verkställts.

Vi ser allvarligt på att det förekommer att beslut står som verkställda i Treserva trots att dessa i själva verket inte är det. Det kan i värsta fall leda till att samtliga ej verkställda beslut inte rapporteras in samt att ansvarig chef kan "missa" eller tappa bort beslut som står som verkställda utan att brukaren fått sin insats verkställd

Vi konstaterar att det upplevs förekomma fall då personal inom verkställigheten upptäcker att brukare med boendebeslut enligt SoL/LSS (funktionshinder) egentligen inte är i behov av ett SoL/LSS boende utan mycket väl kan få sina behov tillgodosedda i ett ordinärt boende med eller utan stödinsatser. Samtidigt som vi kan konstatera att det finns problem gällande den interna samverkan. Vi ser positivt på att det finns framtaget en rutin kring flytt till ordinärt boende däremot bedömer vi att den interna samverkan behöver förbättras för att kunna skapa en helhetssyn kring brukaren.

Vi noterar att det finns en stor osäkerhet kring de kommande behoven utifrån pandetiläget. Vi ser det av vikt att det genomförs en grundlig risk och konsekvensanalys utifrån att det är möjligt att många som i nuläget inte ansökt om hemtjänst eller särskilda boenden (SÄBO) är på grund av pandemin. Vi vet samtidigt som att flera hemtjänsttagare valt att avsäga sig sina insatser samt att äldre tackat nej till SÄBO:n utifrån det rådande läget.

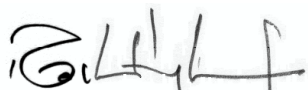
Vår sammanfattande bedömning utifrån granskningens syfte är att kommunens arbete med verkställande av beslut enligt SoL till viss del är ändamålsenlig. Vi bedömer att arbetet avseende inrapporteringen behöver förbättras samt att kvalitetshöjande åtgärder behöver vidtas.

Mot bakgrund av vår granskning rekommenderar vi socialnämnden att:

- vidta åtgärder för att säkerställa att rapporteringen sker i enlighet med de krav som lagen kräver.
- vidta åtgärder för att säkerställa ett adekvat kvalitetsledningssystem för att kunna bedriva ett systematiskt kvalitets- och förbättringsarbete.
- se över rutiner samt säkerställer att processen är rättssäker samt tillgodoser brukare den insats de är berättigade till.

Revisorerna överlämnar härmed granskningsrapporten för kännedom och yttrande. Yttrande från socialnämnden önskas senast den 2021-05-31.

För Luleå kommuns revisorer/

Rolf Höglund
Ordförande

Granskning av åtgärder med anledning av ej verkställda beslut enligt SoL

Rapport

Luleå kommun

KPMG AB

2021-03-03

Antal sidor 16

Luleå kommun

Granskning av åtgärder med anledning av ej verkställda beslut enligt SoL

2021-03-03

Innehållsförteckning

1	Sammanfattning	2
2	Inledning/bakgrund	4
2.1	Syfte, revisionsfråga och avgränsning	4
2.2	Revisionskriterier	4
2.3	Metod	5
3	Resultat av granskningen	6
3.1	Lagrum som reglerar rapportering av ej verkställda beslut samt planering av boende	6
3.2	Aktuell situation	9
3.3	Vidtagna åtgärder och framtida behov	12
4	Slutsats och rekommendationer	15

1 Sammanfattning

Vi har av Luleå kommuns revisorer fått i uppdrag att översiktligt granska kommunens åtgärder med anledning av så kallade ej verkställda beslut enligt Socialtjänstlagen, SoL.

Syftet med granskning är att bedöma om kommunens arbete med att verkställa beslut enligt SoL fungerar ändamålsenligt.

Socialnämnden har följt upp ej verkställda beslut vid varje kvartal där det även bifogats en "individbilaga" där typ av bistånd, datum för gynnande beslut samt anledning till varför det inte har verkställts framgår. Vi kan däremot konstatera att det inte i samtliga fall framkommer varför besluten inte verkställts.

Vi ser allvarligt på att det förekommer att beslut står som verkställda i Treserva trots att dessa i själva verket inte är det. Det kan i värsta fall leda till att samtliga ej verkställda beslut inte rapporteras in samt att ansvarig chef kan "missa" eller tappa bort beslut som står som verkställda utan att brukaren fått sin insats verkställd

Vi konstaterar att det upplevs förekomma fall då personal inom verkställigheten upptäcker att brukare med boendebeslut enligt SoL/LSS (funktionshinder) egentligen inte är i behov av ett SoL/LSS boende utan mycket väl kan få sina behov tillgodosedda i ett ordinärt boende med eller utan stödinsatser. Samtidigt som vi kan konstatera att det finns problem gällande den interna samverkan. Vi ser positivt på att det finns framtaget en rutin kring flytt till ordinärt boende däremot bedömer vi att den interna samverkan behöver förbättras för att kunna skapa en helhetssyn kring brukaren.

Vi noterar att det finns en stor osäkerhet kring de kommande behoven utifrån pandemiläget. Vi ser det av vikt att det genomförs en grundlig risk och konsekvensanalys utifrån att det är möjligt att många som i nuläget inte ansökt om hemtjänst eller särskilda boenden (SÄBO) är på grund av pandemin. Vi vet samtidigt som att flera hemtjänsttagare valt att avsäga sig sina insatser samt att äldre tackat nej till SÄBO:n utifrån det rådande läget.

Vår sammanfattande bedömning utifrån granskningens syfte är att kommunens arbete med verkställande av beslut enligt SoL till viss del är ändamålsenlig. Vi bedömer att arbetet avseende inrapporteringen behöver förbättras samt att kvalitetshöjande åtgärder behöver vidtas.

Mot bakgrund av vår granskning rekommenderar vi socialnämnden att:

- vidta åtgärder för att säkerställa att rapporteringen sker i enlighet med de krav som lagen kräver, se avsnitt 3.2
- vidta åtgärder för att säkerställa ett adekvat kvalitetsledningssystem för att kunna bedriva ett systematiskt kvalitets- och förbättringsarbete, se avsnitt 3.2
- se över rutiner samt säkerställer att processen är rättssäker samt tillgodoser brukaren den insats de är berättigade till, se avsnitt 3.2

Luleå kommun

Granskning av åtgärder med anledning av ej verkställda beslut enligt SoL

2021-03-03

- se över och utreder effektiviseringsåtgärder kring processen vid inrapportering av ej verkställda beslut, se avsnitt 3.2
- vidta åtgärder och säkerställa den interna samverkan mellan myndighet och verkställighet, se avsnitt 3.3
- upprätta en risk och konsekvensanalys utifrån pandemiläget och eventuella konsekvenser det kan medföra, se avsnitt 3.3

2 Inledning/bakgrund

Vi har av Luleå kommuns revisorer fått i uppdrag att översiktligt granska kommunens åtgärder med anledning av så kallade ej verkställda beslut enligt Socialtjänstlagen, SoL.

Enskilda individer i behov av hjälp enligt SoL får inte alltid den hjälp och det stöd som de har lagstadgad rätt till. Socialnämnd är skyldig att rapportera om en beviljad insats inte verkställts inom tre månader.

Nämnden är skyldig att rapportera till Inspektionen för vård och omsorg, IVO om beviljat bistånd enligt SoL och insatser enligt LSS inte har verkställts tre månader efter beslut. Nämnden ska även rapportera om en insats har avbrutits och inte verkställts på nytt inom tre månader.

Kommunerna rapporterar kvartalsvis till IVO. Om IVO bedömer att den enskilde har fått vänta oskäligt länge på att ett beslut ska verkställas kan myndigheten ansöka om utdömmande av en särskild avgift hos förvaltningsrätten.

Revisorerna har uppmärksammat att Luleå kommun rapporterar relativt många ej verkställda beslut enligt SoL. Detta innebär att enskilda inte får de insatser de har rätt till och kommunen riskerar att betala vite. Revisorerna bedömer därmed att området är viktigt att granska.

Med anledning av ovanstående drar kommunens revisorer slutsatsen i sin riskanalys, att området ej verkställda beslut enligt SoL behöver granskas.

2.1 Syfte, revisionsfråga och avgränsning

Det övergripande syftet med granskning är att bedöma om kommunens arbete med att verkställa beslut enligt SoL fungerar ändamålsenligt.

Granskningen ska besvara följande revisionsfrågor:

- Har kommunen gjort en samlad bedömning av de "ej verkställda besluten" under senare år?
- Vilken rapportering till kommunstyrelsen har skett?
- Varför har besluten inte verkställts i tid?
- Vilka åtgärder har socialnämnden vidtagit för att säkerställa att besluten verkställs?

Granskningen avser socialnämnden.

2.2 Revisionskriterier

Vi har bedömt om rutinerna uppfyller

- Kommunallagen 6 kap § 6
- Socialtjänstlagen
- Tillämpbara interna regelverk, policies och beslut

Luleå kommun

Granskning av åtgärder med anledning av ej verkställda beslut enligt SoL

2021-03-03

2.3 Metod

Granskningen har genomförts genom:

- Dokumentstudier av relevanta dokument såsom: kvartalsrapporter av ej verkställda beslut, bostadsförsörjningsplan IFO, bostadsförsörjningsplan vård och omsorg, blankett för individrapport samt socialnämndens delegationsordning.
- Intervjuer med berörda tjänstemän däribland: kvalitetsstrateg, socialt ansvarig samordnare, verksamhetschef vård och omsorg och verksamhetschef socialpsykiatri och öppenvård.

Rapporten är faktakontrollerad av verksamhetschef vård och omsorg, kvalitetsstrateg, socialt ansvarig samordnare sam verksamhetschef socialpsykiatri och öppenvård.

3 Resultat av granskningen

3.1 Lagrum som reglerar rapportering av ej verkställda beslut samt exempel på insatser

Socialtjänstlagen

I socialtjänstlagen framgår att socialtjänstens omsorg om äldre ska inriktas på att äldre personer får leva ett värdigt liv och känna välbefinnande. Vidare ska socialnämnden verka för att äldre människor får möjlighet att leva och bo självständigt under trygga förhållanden och ha en aktiv och meningsfull tillvaro i gemenskap med andra. Socialnämnden har därigenom ett särskilt ansvar för att äldre människor får goda bostäder. Kommunen ska inrätta särskilda boendeformer för service och omvårdnad för äldre människor som behöver särskilt stöd.

Socialnämnden ska också verka för att människor som av fysiska, psykiska eller andra skäl möter betydande svårigheter i sin livsföring får möjlighet att delta i samhällets gemenskap och att leva som andra. Det innebär bland annat att socialnämnden ska medverka till att den enskilde får en meningsfull sysselsättning och får bo på ett sätt som är anpassat efter hans eller hennes behov av särskilt stöd. Kommunen ska därmed inrätta bostäder med särskild service för dem som till följd av sådana svårigheter behöver ett sådant boende.

Skyldighet att verkställa

Beviljade biståndsbeslut ska verkställas omedelbart. Den tidsgräns om tre månader som gäller för bestämmelsen om rapporteringsskyldighet av ej verkställda beslut har ingenting att göra med om när beslut ska verkställas. Det innebär alltså att en kommun inte har tre månader på sig att verkställa ett beslut, utan beslut ska verkställas omedelbart.

Det är alltid den beslutade nämnden som har ansvaret för att den enskilde faktiskt får de insatser han eller hon har beviljats. Detta ansvar gäller oavsett om det är nämnden själv, en annan nämnd eller en enskild verksamhet som verkställer beslutet.

Socialnämndens insatser för den enskilde ska utformas och genomföras tillsammans med den enskilde vilket innebär att den enskilde ska ha ett visst inflytande över hur en beslutad insats verkställs. Den enskilde har dock ingen oinskränkt rätt att få som han eller hon vill men den enskildes önskemål om boende ska så långt som möjligt respekteras. Det erbjudna boendet måste dock alltid tillgodose den enskildes behov samt tillförsäkra denne en skälig levnadsnivå.

Om behovet av insats kvarstår kan ett beslut om särskilt boende inte anses vara verkställt i och med att den enskilde tackar nej till ett erbjudet boende. Beslutet anses verkställt när den enskilde tackat ja till den erbjudna bostaden och flyttat sig. Att den enskilde tackar nej till det erbjudna boendet kan bero på att boendet inte motsvarar den enskildes önskemål eller att det inte är anpassat till den enskildes behov. Att den enskilde tackat nej till det erbjudna boendet behöver därför inte innebära att förutsättningarna för biståndsbeslutet har ändrats och om behovet kvarstår anses

beslutet även fortsättningsvis som ej verkställt. Nämnden kan därmed inte återkalla det gynnande beslutet enbart av den anledningen att den enskilde tackar nej till ett erbjudet boende. Det har förts diskussioner gällande inrapporteringen av ej verkställda beslut där det förekommer att enskilda tackar nej vid upprepade tillfällen vilket generellt också leder till längre väntetider.

Endast om den enskilde tackar nej för att behov inte längre föreligger eller om behovet tillgodoses på annat sätt kan nämnden avsluta ärendet.

Rapporteringskyldighet

Socialnämnden ska till IVO och till kommunens revisorer rapportera alla gynnande nämndbeslut enligt 4 kap. 1 § som inte har verkställts inom tre månader från dagen för beslutet. För varje beslut ska nämnden ange tidpunkten för beslutet och vilken typ av bistånd beslutet gäller samt kortfattat uppge skälen för dröjsmålet.

Vidare ska socialnämnden dels till IVO, dels till revisorerna rapportera alla gynnande nämndbeslut enligt 4 kap. 1 § som inte har verkställts på nytt inom tre månader från den dag då verkställigheten avbröts. För varje beslut ska nämnden ange tidpunkten för beslutet och vilken typ av bistånd beslutet gäller samt kortfattat uppge skälen för dröjsmålet.

Därutöver ska socialnämnden lämna en statistikrapport till kommunfullmäktige över hur många av nämndens gynnande beslut enligt 4 kap. 1 § SoL och enligt 9 § LSS som inte har verkställts inom tre månader från dagen för respektive beslut. Nämnden ska vidare ange vilka typer av bistånd dessa beslut gäller samt hur lång tid som har förflutit från dagen för respektive beslut. Även avbrott i verkställigheten ska rapporteras. Nämnden ska vidare ange vilka typer av bistånd dessa beslut gäller samt hur lång tid som har förflutit från dagen för respektive beslut. Rapporteringen ska ske en gång per kvartal.

Exempel på insatser enligt SoL

Ordinärt boende eller "hemtjänst" innebär olika former och typer av omsorg, omvårdnad och stöd och service i brukarens egna hem.

Särskilt boende (SÄBO) behövs när vård- och omsorgsbehovet är stort och kräver närhet till personal dygnet runt. Det är vanligt att omkring hälften av de som bor i särskilt boende har en demenssjukdom. Vissa särskilda boendena har specialiserat sig på enbart demenssjukdomar. Det finns även särskilda boendeformer för personer med funktionsvariation enligt SoL.

Korttidsboende är en tillfällig insats som ingår i det vidare begreppet särskilt boende. Korttidsboende erbjuds för rehabilitering, eftervård, avlastning som stöd för anhöriga, diagnostisering, utredning av behov och för vård i livets slutskede. Beslut om korttidsboende är tidsbegränsat och den enskilde behåller sin ordinarie bostad.

Psykiatriboende eller bostad med särskild service är ofta av kollektiv karaktär där flera personer bor tillsammans eller i närheten av varandra med tillgång till gemensamma utrymmen. En bostad med särskild service kan vara utformad som en gruppboende eller en serviceboende. För boendeformen finns tre viktiga kriterier: bostaden ska vara

Luleå kommun

Granskning av åtgärder med anledning av ej verkställda beslut enligt SoL

2021-03-03

fullvärdig, bostaden är den enskildes permanenta hem och bostaden ska inte ha en institutionell prägel.

Dagverksamhet är en insats som återfinns såväl äldre omsorgens verksamheter samt socialpsykiatrin. Den dagliga verksamheten är tänkt att ge stimulans, aktivitet och social samvaro. Den dagliga verksamheten riktat mot äldre är ofta tänkt att även kunna bryta ensamhet och isolering. Inom socialpsykiatrin syftar den dagliga verksamheten till att bl.a. ge en meningsfull sysselsättning, stimulans, strukturerade aktiviteter eller arbetsliknande uppgifter.

Kontaktperson är en insats som innebär stöd för den enskilde. Uppdraget som kontaktperson kan se väldigt olika ut men där utgångspunkten alltid är den enskildes behov. Stödet kan vara av såväl praktisk som personligt stöd.

Kontaktfamilj är en familj som tar emot barn och unga som har svårigheter i den egna familjen. En kontaktfamilj tar emot barn och unga i sitt hem för korta regelbundna vistelser.

Öppenvård insatser i syfte att inventera behov, motivera och upprätthålla en fungerande vardag för individen. Det kan bl.a. handla om motivationsarbete, återfallsprevention, 12-stegs behandling eller tillsyn.

3.2 Aktuell situation

Luleå kommun har flera olika typer av boenden beroende av målgruppen som dessa boenden riktar sig emot.

3.2.1.1 Boenden

I januari 2020 hade kommunen 795 vård- och omsorgsboendeplatser och ca 49 korttidsplatser. Ett nytt vård- och omsorgsboende på Kronan kommer att stå färdigt under 2021 och kommer inrymma 144 platser. Detta kommer medföra att fyra mindre boenden kommer att avvecklas och platserna flyttas till det nya boendet. I och med nybyggnationen kommer nettoökningen på Kronan att vara 18 platser. Dessa platser kommer dock inte förvaltningen använda sig utav inledningsvis utan kommer att användas över de närmsta åren för att växa in i. Enligt den senaste rapporteringen som vi tagit del av gällande ej verkställda beslut var det per 22 oktober 2020 19 brukare i kö till särskilt boende för äldre.

Gällande boenden till funktionshindrade med psykiska funktionshinder har diagnostiseringen av målgruppen förändrats till diagnoser som inkluderas i LSS. Detta har medfört att fler boendebeslut beviljas enligt LSS. Enligt uppgift finns i nuläget 17 boenden och totalt 124 boendeplatser för personer med psykiska funktionshinder. I nuläget finns det enligt uppgift tre beslut som ej är verkställda.

Gällande övergångslägenheter (Bostad IFO) finns kontakt mellan boendesamordnare och socialsekreterare i samband med utredning. Inom IFO pågår en omorganisation där all handläggning av övergångsbostäder kommer att samlas till en enhet vilket är tänkt att förbättra helhetsperspektivet över biståndet. Utifrån rapporteringen per 22 oktober 2020 kan vi utläsa att åtta klienter ej var verkställda. Däremot framgick det att en klient återtagit ansökan, en tackat nej, en ska verkställas i november 2020 samt en som blivit erbjuden bostad men ännu inte återkopplat.

3.2.1.2 Rapportering av ej verkställda beslut

Rapportering av ej verkställda beslut rapporteras till IVO, socialnämnden, kommunfullmäktige och kommunens revisorer en gång per kvartal. Av den rapportering som överlämnas till nämnden ingår även en "individbilaga" där det framgår vilken typ av bistånd, datum för gynnande beslut, anledning till att det inte har verkställts samt övrigt. Rapportörer ute i förvaltningen fyller i uppgifter enligt mall och skickas in detta via post till kvalitetsstrateg samt socialt ansvarig samordnare (SAS) som sammanställer uppgifterna i individbilagan. Vi noterar att det av de individrapporter vi tagit del av inte alltid förekommer en anledning till att beslutade insatser inte verkställts. Enligt intervjuer framkommer det att en del av förklaringen i detta kan vara att det finns många rapportörer ute i verksamheterna samt att det ofta byts rapportörer vilket kan leda till en bristande kunskap om vad som ska fyllas i vid rapporteringen.

Det finns ett upprättat kvalitetsledningssystem. Vid intervjuer framkommer dock att detta behöver ses över och att det inte skett ett adekvat och kontinuerligt arbete kring att hålla kvalitetsledningssystemet uppdaterat fullt ut. Ett av processvisualiseringsverktyg är i nuläget under uppbyggnation och ett pågående arbete.

Luleå kommun

Granskning av åtgärder med anledning av ej verkställda beslut enligt SoL

2021-03-03

Av rapporteringen per december månad avseende kvartal tre 2020 fanns totalt 57 ej verkställda beslut enligt SoL. Av dessa utgjorde merparten av de ej verkställda besluten SÄBO inom äldreomsorgen samt daglig verksamhet inom äldreomsorgen.

	År 2018	År 2019	År 2020 ¹	Genomsnittlig väntetid i månader (2020)
SÄBO (äldreomsorg)	104	161	41*	7
SÄBO (funktionshinder)	7	11	9	5,5
Korttidsboende	0	0	0	0
Dagverksamhet (äldreomsorg)	0	0	27*	6
Dagverksamhet (funktionshinder)	0	0	0	0
Varav tackat nej/återtagit ansökan	24	25	49*	
Kontaktperson (IFO & ÄO)	21	27	18	5,5
Bostad (IFO)	4	18	21	8
Kontaktfamilj	8	10	6	11
Familjehem	0	0	1	0
Behandlingshem	0	3	1	10
Öppenvård	0	0	5	4
Varav tackat nej/återtagit ansökan	4	10	12	

Tabell 1: Ej verkställda beslut under perioden 2018-2020

* Resultaten under 2020 gällande SÄBO samt dagverksamheten inom äldreomsorgen är kraftigt påverkade av Covid-19 pandemin. Många av de som tackat nej till boende är

¹ År 2020 avser kvartalsrapport 1-3 då fjärde kvartalet ännu inte är redovisat

Luleå kommun

Granskning av åtgärder med anledning av ej verkställda beslut enligt SoL

2021-03-03

p.g.a. pandemin. Gällande dagverksamheten har denna varit delvis stängd p.g.a. pandemin så dessa har inte kunnat verkställas av den orsaken.

Den genomsnittliga väntetiden för samtliga insatser enligt SoL var under 2020 sju månader. För riket var den genomsnittliga väntetiden sex månader för att få sin insats verkställd.

Enligt intervjuade beror de höga antalet ej verkställda beslut inom äldreomsorgens SÄBO under 2018 och 2019 på att myndighetssidans utredningsarbete låg efter vilket uppdragades i samband med att en ny chef kom in i mitten av 2018. I samband med detta överanställde man inom myndighetssidan för att kunna arbeta bort väntande ansökningar. Detta resulterade i kraftiga ökningar under från mitten av 2018 och in på 2019. I och med att detta uppdragades har arbete genomförts i syfte att tydliggöra processer i myndighetsutövningen.

Gällande daglig verksamhet finns problem i form av att myndighetssidan enligt uppgifter fattar tidsbegränsade beslut (6-12 månader). Detta medför problem bl.a. gällande inrapportering av ej verkställda beslut. Då brukare under t.ex. 2020 fått ett avbrott i den dagliga verksamheten på grund av rådande pandemi finns beslut som rapporteras som ej verkställda beslut då besluten varit tidsbegränsade och ett nytt beslut har fattats men ej kunnat verkställas. Socialnämnden har skyldighet att rapportera avbrott i verkställighet likväld som ej verkställda beslut. Enligt intervjuer sker en revidering av riktlinjerna kring biståndsbedömningen för att endast tidsbegränsa beslut där det är motiverat.

Vidare framkom att det finns problem då det finns en viss okunnighet hos rapportörerna och att verksamheterna behöver se över vad som rapporteras. Ofta handlar det om hanteringen av uppdragen och hur de söker efter uppdragen i journalhanteringssystemet Treserva. Enligt uppgift förekommer det att beslut står som verkställda i Treserva trots att det i själva verket inte är verkställt utan endast verkställt i systemet utifrån att t.ex. kunna göra en notering i akten.

3.2.1.3 Köpta boendeplatser

Enligt intervjuer köper inte kommunen några psykiatriboendeplatser, det kan dock hända att det är något gammalt LSS/SoL beslut som finns kvar.

3.2.1.4 Vite

Under perioden 2018-2019 har inga vitesförelägganden varit riktat mot socialnämnden utifrån ej verkställda beslut enligt SoL. Under 2020 finns en dom från maj där kommunen ålagts att betala 10 tkr. Utöver det finns det två ärenden motsvarande drygt 725 tkr där kommunen överklagat besluten.

3.2.2 Bedömning

Socialnämnden har följt upp ej verkställda beslut vid varje kvartal där det även bifogats en "individbilaga" där typ av bistånd, datum för gynnande beslut samt anledning till varför det inte har verkställts framgår. Vi kan däremot konstatera att det inte i samtliga fall framkommer varför besluten inte verkställts. Då det i rapporteringsskyldigheten är krav på att skäl för dröjsmål ska uppges i rapporteringen ser vi allvarligt på att det förekommer brister gällande den punkten. Vi rekommenderar att socialnämnden vidtar åtgärder för att säkerställa att rapporteringen sker i enlighet med de krav som lagen kräver.

Detta kan exempelvis genomföras genom att tydliggöra rapportörernas skyldigheter och ansvar utifrån lagstiftning och se över riktlinjer kring rapporteringsskyldigheten.

Vidare rekommenderar vi att socialnämnden vidtar åtgärder för att säkerställa ett adekvat kvalitetsledningssystem för att kunna bedriva ett systematiskt kvalitets- och förbättringsarbete.

Vi ser allvarligt på att det förekommer att beslut står som verkställda i Treserva trots att dessa i själva verket inte är det. Det kan i värsta fall leda till att samtliga ej verkställda beslut inte rapporteras in samt att ansvarig chef kan "missa" eller tappa bort beslut som står som verkställda utan att brukaren fått sin insats verkställd. Vi rekommenderar att socialnämnden ser över rutiner samt säkerställer att processen är rättssäker samt tillgodoser brukare den insats de är berättigade till.

Vi konstaterar även att mallen som är upprättad för inrapporteringen av ej verkställda beslut skickas via post. Detta ser vi kan leda till ett onödigt arbetsmoment samt bygga in en ineffektivitet utifrån att den manuella handpåläggnings. Vi rekommenderar därför att socialnämnden ser över och utreder effektiviseringsåtgärder kring processen vid inrapportering av ej verkställda beslut.

3.3 Vidtagna åtgärder och framtida behov

Individ och familjeomsorgen upprättade i november 2019 en plan för bostadsförsörjning². Planen tar bl.a. upp behov gällande personer med psykisk funktionsnedsättning. På grund av att diagnostiseringen under senare år av målgruppen ändrats till diagnoser som inkluderas i LSS-lagstiftningen ökar således också behovet av gruppboendestäder. Det framkommer att nybyggnationer av gruppboendestäder har skett i enlighet med de uppdrag som statsbyggnadsförvaltningen fått av IFO. Däremot har många av de äldre, befintliga gruppboendestäderna fått stänga sina verksamheter då de inte uppfyllt dagens brandskyddskrav. Detta har medfört att de nya gruppboendestäderna fyllts med brukare från boenden som tvingats stänga sin verksamhet vilket också inneburit att verkställandet av beslut och nybyggnationer inte följts åt. Enligt intervjuer framkommer dock att det finns en pågående utredning gällande LSS gruppboendestäder, arbetet är dock pausad utifrån att härbärgets stängdes och det uppstod ett akut behov av tillfälliga boenden.

² Socialnämnden, 2019-12-19, § 195

2021-03-03

Vid intervju framkom att det förekommer då personal inom verkställigheten upptäcker att brukare med boendebeslut enligt SoL/LSS (funktionshinder) egentligen inte är i behov av ett SoL/LSS boende utan mycket väl kan få sina behov tillgodosedda i ett ordinärt boende med eller utan stödinsatser. Det finns framtaget en rutin kring flytt till ordinärt boende från bostad med särskild service. Rutinen tar upp att brukare som bor i servicebostad eller gruppboende som fått väsentligt förändrade livsförhållande, funktionsförmågor och bedöms kunna bo i ordinärt boende med eller utan stödinsatser också ska få stöd med det, efter uppföljning/omprövning av beslutet i samverkan med verkställighet. Det upplevs däremot finnas svårigheter att föra den dialogen mellan verkställigheten och myndighetssidan. Enligt intervjuade kan de inte minnas att det är något beslut under de senaste åren som blivit omprövade inom den egna kommunen. Däremot finns det exempel på brukare som flyttat till annan kommun fått behov tillgodosedda i ordinärt boende. Enligt intervjuade kan en del av förklaringen ligga i att det finns väldigt starka anhöriga som driver på processen. Därutöver framkom det vid intervjuer att upplevs det finnas problem i den interna samverkan mellan verkställigheten och myndighetsutövningen inom socialpsykiatri. I nuläget är upplevelsen att det inte finns en helhetssyn kring individen samt att det finns tydliga stuprör mellan verksamheterna.

Tanken är även att verksamheterna inom övriga delar av socialtjänsten ska implementera ett mer team-inriktat arbetssätt, likt det arbete som bedrivits framgångsrikt inom äldreomsorgen och skapat en tydlig helhetsbild kring den enskilde brukaren.

I de fall då beslut ej verkställts i väntan på lämplig kontaktfamilj har barnen i vissa fall erbjudits kontaktperson. För att väcka intresse hos medborgare och kunna rekrytera familjehem genomför familjehemsenheten insatser t.ex. genom annonsering och sociala medier. Gällande kontaktpersoner har IFO en kontaktpersonssamordnare i syfte att rekrytera kontaktpersoner och aktivt söka nya för att kunna verkställa de beslut som kommer in. I den processen har samordnaren och socialsekreteraren en kontinuerlig kontakt till dess att samordnaren hittat en lämplig kontaktperson för individen.

För vård och omsorg har man även där tagit fram en bostadsförsörjningsplan. Enligt uppgifter genomförs en revidering av bostadsförsörjningsplanen. Tanken var att revideringen skulle vara klar i januari månad men på grund av pandemin har tidsplanen blivit något framskjuten och beräknas vara klar under maj månad 2021.

I nuvarande plan fastställs att andelen äldre i Luleå ökar, likt resterande delar av landet. Den största ökningen beräknas finnas i åldersspannet 80-95 (1146 personer) fram till år 2028, samtidigt som åldersspannet 70-79 år beräknas minska (194 personer) fram till år 2028. Det finns även framtagna beräkningar av behovet av vård- och omsorgsboendeplatser däremot framkommer det vid intervjuerna att den nya planen har andra beräkningar gällande framskrivningar. Detta utifrån att antalet som ansöker om stöd i hemmet ökar samtidigt som andelen som söker om en SÄBO-plats minskat kraftigt under senare år. Enligt intervjuade kan en del i förklaringen ligga i att folkhälsan hos äldre (65-84 år) ökar samtidigt som det skett hälsofrämjande och förebyggande insatser för äldre inom kommunen. Bl.a. har socialförvaltningen upprättat en äldre support riktat mot äldre personer med få insatser från socialtjänsten samt

äldre ensamma med risk för psykisk ohälsa. Det har även startats upp en hemrehabilitering för vårdlösning i tidigt skede samt mötesplatser och dagliga verksamheter.

Enligt intervjuade har det även skett en stor satsning då kommunen beslutade att bygga trygghetsboenden för personer över 65 år. I nuläget finns drygt 350 trygghetslägenheter samtidigt som ytterligare 133 lägenheter tillkommer på Bergviken under 2022. Detta kan också vara en bidragande orsak att äldre kan bo kvar i sina egna hem längre.

Enligt intervjuade finns dock en relativt stor osäkerhetsfaktor utifrån rådande pandemiläge då många av de med få hemtjänstinsatser av sagt sina insatser samtidigt som det finns en trend nationellt att äldre inte söker insatser via hemtjänst eller särskilda boenden utifrån ökad risk för smitta. Samtidigt som merparten av de ej verkställda besluten inom SÄBO inom äldreomsorgen är på grund av att brukaren tackat nej utifrån Covid-19 skäl. Somliga av de intervjuade ser en risk med att just ökningen av SoL-insatser för äldre kommer att öka när pandemin klingar av. Det framkommer även att det finns risk att det kommer att ske en kraftig ökning redan nu efter somrarna om smittspridningen minskar.

3.3.1 Bedömning

Vi noterar att såväl IFO som vård och omsorg tagit fram bostadsförsörjningsplaner vilket vi ser positivt på.

Vi konstaterar att det upplevs förekomma fall då personal inom verkställigheten upptäcker att brukare med boendebeslut enligt SoL/LSS (funktionshinder) egentligen inte är i behov av ett SoL/LSS boende utan mycket väl kan få sina behov tillgodosedda i ett ordinärt boende med eller utan stödinsatser. Samtidigt som vi kan konstatera att det finns problem gällande den interna samverkan. Vi ser positivt på att det finns framtaget en rutin kring flytt till ordinärt boende däremot bedömer vi att den interna samverkan behöver förbättras för att kunna skapa en helhetssyn kring brukaren.

Vi rekommenderar att socialnämnden vidtar åtgärder och säkerställer den interna samverkan mellan myndighet och verkställighet.

Vi noterar att det finns en stor osäkerhet kring de kommande behoven utifrån pandemiläget. Vi ser det av vikt att det genomförs en grundlig risk och konsekvensanalys utifrån att det är möjligt att många som i nuläget inte ansökt om hemtjänst eller SÄBO är på grund av pandemin. Vi vet samtidigt som att flera hemtjänsttagare valt att avsäga sig sina insatser samt att äldre tackat nej till SÄBO:n utifrån det rådande läget. Vi rekommenderar därför att socialnämnden, med anledning av en möjligt kraftfull ökning av ansökningar inom det kommande året, upprättar en risk och konsekvensanalys utifrån pandemiläget och eventuella konsekvenser det kan medföra.

4 Slutsats och rekommendationer

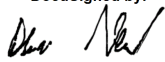
Vår sammanfattande bedömning utifrån granskningens syfte är att kommunens arbete med verkställande av beslut enligt SoL till viss del är ändamålsenlig. Vi bedömer att arbetet avseende inrapporteringen behöver förbättras samt att kvalitetshöjande åtgärder behöver vidtas.

Utifrån vår bedömning och slutsats rekommenderar vi socialnämnden att:

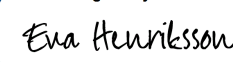
- vidta åtgärder för att säkerställa att rapporteringen sker i enlighet med de krav som lagen kräver, se avsnitt 3.2
- vidta åtgärder för att säkerställa ett adekvat kvalitetsledningssystem för att kunna bedriva ett systematiskt kvalitets- och förbättringsarbete, se avsnitt 3.2
- se över rutiner samt säkerställer att processen är rättssäker samt tillgodoser brukare den insats de är berättigade till, se avsnitt 3.2
- se över och utreder effektiviseringsåtgärder kring processen vid inrapportering av ej verkställda beslut, se avsnitt 3.2
- vidta åtgärder och säkerställa den interna samverkan mellan myndighet och verkställighet, se avsnitt 3.3
- upprätta en risk och konsekvensanalys utifrån pandemiläget och eventuella konsekvenser det kan medföra, se avsnitt 3.3

Datum som ovan

KPMG AB

DocuSigned by:

29FEC0EAB81B46E...

Oskar Nordmark
Kommunal revisor

DocuSigned by:

E1E5533098AA495...

Eva Henriksson
Kommunal revisor tillika kundansvarig

Detta dokument har upprättats enbart för i dokumentet angiven uppdragsgivare och är baserat på det särskilda uppdrag som är avtalat mellan KPMG AB och uppdragsgivaren. KPMG AB tar inte ansvar för om andra än uppdragsgivaren använder dokumentet och informationen i dokumentet. Informationen i dokumentet kan bara garanteras vara aktuell vid tidpunkten för publicerandet av detta dokument. Huruvida detta dokument ska anses vara allmän handling hos mottagaren regleras i offentlighets- och sekretesslagen samt i tryckfrihetsförordningen.